

Epidemiologische surveillance van Q-koorts

Coxiella burnetii - 2021

Auteurs: A. Litzroth, G. Stefani, M. Van Esbroeck, M. Mori

Hoofdpunten

- In 2021 werden door het Nationaal referentiecentrum 15 gevallen van Q-koorts gerapporteerd, waarvan 6 bevestigd, 2 waarschijnlijk en 7 mogelijk.
- Het aantal gerapporteerde gevallen is gelijk aan dat van 2020, en ligt iets lager dan de jaren ervoor.

Informatiebronnen

- Epidemiologische surveillance sinds 2011 door het [Nationaal referentiecentrum \(NRC\) *Coxiella burnetii*-Bartonella](#) dat bestaat uit een consortium van het Instituut voor Tropische Geneeskunde (ITG), Sciensano en Cliniques Universitaires UCL Saint-Luc. Binnen het consortium staat het ITG in voor de serologische surveillance en Sciensano voor de bacteriologische surveillance van *Coxiella burnetii*. Enkel recente/acute infecties en chronische infecties die door PCR zijn bevestigd, worden geregistreerd.
- Q-koorts is meldingsplichtig in de drie regio's:
 - Vlaanderen: waarschijnlijke en bevestigde gevallen van acute Q-koorts.
 - Wallonië: alle bevestigde gevallen van Q-koorts.
 - Brussel: Q-koorts, niet verder gespecificeerd.

Gevalsdefinitie

De gevalsdefinitie die het NRC hanteert is de volgende:

- Bevestigd geval: positieve PCR, seroconversie of viervoudige titerstijging van de IgG-antilichamen in gepaarde stalen of hoge titer van de IgM- en IgG-antilichamen in een enkelvoudig staal.
- Waarschijnlijk geval: hoge titer van de IgM-antilichamen ($\geq 1/256$) in afwezigheid van IgG-antilichamen of een lage titer IgM- en IgG-antilichamen.
- Mogelijk geval: titer van IgM-antilichamen $\geq 1/64$.

Als er klinische gegevens voorhanden zijn, wordt daar ook rekening mee gehouden bij de interpretatie van de resultaten.

Epidemiologie

NRC

- Aantal gevallen: 15 gevallen waarvan 6 bevestigd, 2 waarschijnlijk en 7 mogelijk. Dit aantal is gelijk aan dat van 2020, en ligt iets lager dan de jaren ervoor (Figuur 1).
- Type infectie: in alle 15 gevallen ging het om een acute infectie.
- Man-vrouwratio: 2/1.
- Leeftijd: de leeftijd van de gevallen varieerde van 7 tot 80 jaar (mediaan=50 jaar).

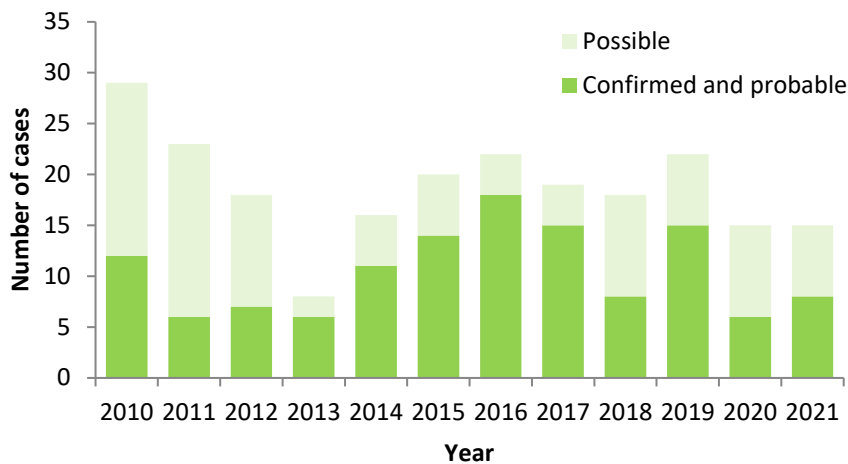
- Verdeling per regio: 5 gevallen (2 bevestigd, 3 mogelijk) woonden in Vlaanderen, 7 (4 bevestigd, 1 waarschijnlijk, 2 mogelijk) in Wallonië en 3 (1 waarschijnlijk, 2 mogelijk) in Brussel.
- Land van besmetting: de 2 gevallen waarvoor het vermoedelijke land van besmetting gekend was, raakten in België en in Gambia besmet.
- Bron van besmetting: de bron van besmetting was voor geen enkel geval gekend.
- Seizoenstrend: gevallen werden het hele jaar door gerapporteerd (Figuur 2).

Verplichte melding

- Via de verplichte melding werden in Vlaanderen 8 gevallen gemeld. Het ging om 6 bevestigde gevallen en 2 mogelijke gevallen. Van de 2 door het NRC gerapporteerde bevestigde en waarschijnlijke gevallen van acute Q-koorts, werd er 1 gemeld.
- In Wallonië werd 1 bevestigd geval van Q-koorts gemeld. Van de 4 door het NRC gerapporteerde bevestigde gevallen, werd er 1 gemeld.
- In Brussel werd 1 bevestigd geval van Q-koorts gemeld. De 3 door het NRC gediagnosticeerde mogelijke en waarschijnlijke gevallen werden niet gemeld.

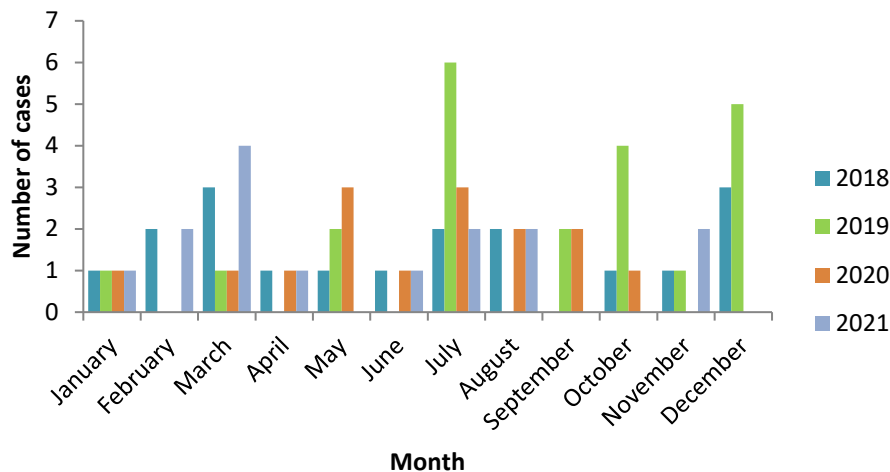
Figuur 1: Aantal gerapporteerde gevallen van Q-koorts volgens gevaldefinitie per jaar, België, 2010-2021

(Bron: NRC voor *Coxiella burnetii*)

Figuur 2: Aantal gerapporteerde gevallen van Q-koorts per maand, België, 2018-2021

(Bron: NRC voor *Coxiella burnetii*)

Belang voor volksgezondheid

Het totaal aantal gerapporteerde gevallen in 2021 was gelijk aan dat van 2020 en lag iets lager dan de jaren ervoor. Mogelijk is dit een gevolg van onderdiagnose door het uitstellen van bepaalde zorg tijdens de coronapandemie, maar het kan evenzeer te verklaren zijn door een normale jaarlijkse fluctuatie. Gevallen werden het ganse jaar door gediagnosticeerd. Mannen vormden het merendeel van de gevallen, dit is eveneens gekend uit de literatuur en is toe te schrijven aan het feit dat vooral mannen risicoberoepen uitoefenen.

Een vergelijking tussen de gevallen gerapporteerd door het NRC en gemeld via de systemen van de verplichte melding, toont aan dat een groot deel van de gevallen niet gemeld worden.

Q-koorts verloopt in 60% van de gevallen asymptomatisch en een besmetting wordt dus vaak niet gediagnosticeerd. Een beperkt aantal bacteriën kan de ziekte al veroorzaken. Een snelle identificatie van de gevallen en de besmettingsbron is belangrijk om toereikende preventieve en controlemaatregelen te kunnen nemen. Deze maatregelen bestaan vooral uit de voorlichting van kwekers van geiten en schapen over het risico op overdracht van de ziekte en over de algemene procedures zoals vernietiging van de placenta van lammeren, de toepassing van de vaccinatieprocedure bij dieren, de strikte opvolging van hygiëneregels en het naleven van de reglementering betreffende bemesting.

Meer informatie

- Zorg en gezondheid. Richtlijn Q-koorts. Beschikbaar via: https://www.zorg-en-gezondheid.be/sites/default/files/atoms/files/Richtlijn%20Q-koorts_2016.pdf
- European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC). Facts about Q fever. Beschikbaar via: <https://ecdc.europa.eu/en/q-fever/facts>
- European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC). Q fever – Annual epidemiological report for 2019. Beschikbaar via: <https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/AER-Q-fever-2019.pdf>
- The European Union One Health 2021 Zoonoses Report. European Food Safety Authority European Centre for Disease Prevention and Control. doi: 10.2903/j.efsa.2022.7666. Beschikbaar via: https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/EFS2_7666_Rev3.pdf
- Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV). Q-koorts. Beschikbaar via: <http://www.afsca.be/dierengezondheid/qkoorts/>
- European Food Safety Authority. Q fever. Beschikbaar via: <https://www.efsa.europa.eu/en/topics/topic/q-fever>